

Rychle vyrobeno,
~~rychle vyhozeno~~

znovu
použito

Jak se recykluje textil v Česku?

Z recyklovaného textilu se v Česku vyrábí například hadry, rohožky, netkané textilie pro využití v zemědělství i na zahradě, zvukové a tepelné izolace, plastové ploty, lavičky, ohrádky a podobně. Nejsnazší je recyklovat odpadní a zbytkové textilie z továren, protože jejich výrobci přesně vědí, z jakého materiálu jsou vyrobeny, což jejich recyklaci výrazně usnadňuje. Těžší je to u oblečení, které vyhodíme my. Oblečení je ze směsí různých přírodních vláken, jako jsou bavlna, hedvábí, viskóza nebo len, a vláken umělých, jako jsou elasten, polyamid a v dnešní době nejčastější polyester. Tím se recyklace výrazně komplikuje. Každý recyklovaný výrobek musí splňovat konkrétní požadavky

- například na pevnost, prodyšnost nebo izolační schopnosti. K tomu je potřeba přesně známé složení, které však z náhodné směsi materiálů získat nelze.

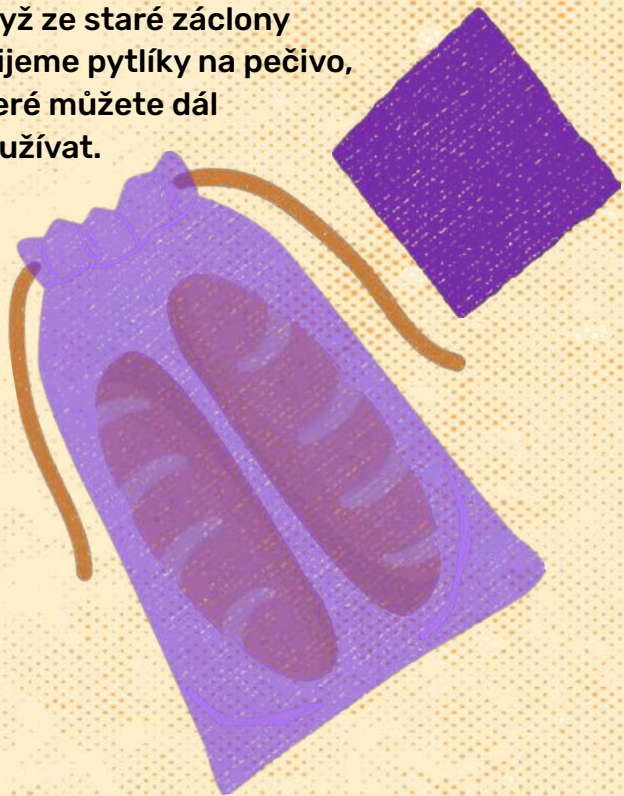
Na třídící lince se oblečení třídí ručně, a tak není snadné určit přesné složení odpadního materiálu. Proto oblečení, které vyhodíme my, končí převážně na skládkách, ve spalovnách či ve volné přírodě v rozvojových zemích. Oblečení horší kvality, oblečení děravé či špinavé, už navíc neposlouží jako dar vůbec nikomu.

Nejlepší způsob, jak předcházet textilnímu odpadu je nosit oblečení co nejdéle a upcyklovat!

Upcyklace - přeměna odpadního materiálu na nový výrobek.

Když ze staré záclony ušijeme pytlíky na pečivo, které můžete dál používat.

Recyklace - přeměna materiálu v původní produkt.

Když se ze skleněných lahví v rámci systému zálohování vyrobí nové lahve.

Downcyklace - přeměna materiálu na výrobek nižší kvality.

Když se z PET lahví určených na nápoje vyrobí kobereček do auta.

tričko nebo tílko ➔ taška bez šití

Návod: Nastříhejte spodní okraj trička cca 2-3 cm. Stříhejte přední a zadní stranu zároveň. Vzniklé třásně svažte dvěma uzlíky proti sobě. Tričku odstříhnete rukávy a rozšířte výstřih.

Tašku si ozdobte fixami na textil nebo korálky.

TIP!

Náčiní: nůžky + doplňky jako fixy, šablony, spreje, razítka, korálky na niti (jako třásně)

džíny

polštář

Návod: Nakreslete čáru a podle ní ušijte nohavici, tak, jak chcete mít velký polštář. Obrat'te látku naruby, zašijte celou jednu stranu nohavice, druhou stranu zašijte jen ze $\frac{3}{4}$ a obrat'te polštář na pohledovou stranu. Dírou vyplňte polštář. Zašijte zbytek polštáře.

Přírodní měkké výplně: ovčí vlna, bavlna.
Pevné: třešňové pecky, pohankové slupky pro nahřívací polštářek. Můžete smíchat se sušenou levandulí.
Výplně snadno zakoupíte na internetu.

TIP!

Náčiní: fixa nebo křída na vyznačení, nůžky, jehla snítí, výplň

staré ponožky

hračka pro domácí mazlíčky

Návod: Vložte 1 ponožku do druhé, dovnitř dejte tenisák a udělejte uzel, aby nevypadl. Nad uzel dejte druhý tenisák a udělejte znovu uzel. Konec rozstříhejte na třásně.

Náčiní: 2 vysoké ponožky, 2 tenisáky, nůžky

roztrhaný svetr

návleky na ruce nebo čepice

Návod: Ustříhnete rukáv či tělo svetrů, zapošijte ustřiženou část, aby na horní části vznikl tunýlek a protáhněte jím gumu.

TIP!
Po ustřížení vypárejte vytažením vlákna tak, aby vám po celém okraji koukala oka – gumu jimi protáhněte. Nemusíte pak vytvářet tunýlek.

Náčiní: nůžky, jehla s nití, guma, spínací špendlík

košile

stylový crop top/sukně

Místo šití můžete použít zažehlovací pásek stejné barvy, jako je košile. Ozdobte košili korálky navlečenými na nit.

TIP!

Návod: Ustříhnete košili v požadované výšce, nechte si 2-3 cm, abyste mohli stříh založit a zašít. Látka by se po vyprání třepila

Náčiní: nůžky, jehla snítí nebo zažehlovací pásek, barvy na textil

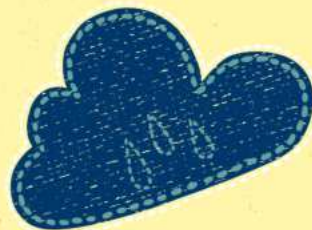

džíny

záplata

Návod: Ustříhněte z džínů čtverec nebo obdélník, vytahejte koncové nitě, aby se okraj roztřepil. Ozdobte nápisem, obtiskem či obrázkem. Našijte na díru.

TIP!
Díru lze vypočítat jinak barevným materiálem a pomocí barevné bavlny vytvořit květinu, sluníčko nebo jen barevný tvar.

Náčiní: nůžky, džínovina, barvy na textil, jehla snítí nebo lepidlo

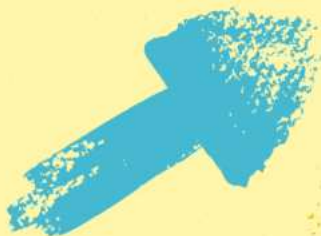
staré kalhoty

kraťasy

Návod: Ustříhnete nohavice - a to je vše. U džínů není potřeba zapošíť, mírné roztřepeň není na závadu.

TIP!

Džínovina je skvělý materiál, na internetu si můžete najít další návody na její upcyklaci.

Náčiní: nůžky

**různé
látky**

upcyklované dárkové balení

Schovávejte si
klasické dárkové
obaly, abyste je
mohli znovu
využít. Nedají se
totiž recyklovat.

TIP!

Návod: Místo papírového
nebo plastového
dárkového obalu
využijte starou záclonu,
potištěnou látku nebo
šátek (tzv. technika
furoshiki).

Náčiní: nůžky, jehla s nití, záclona či látka se vzorem

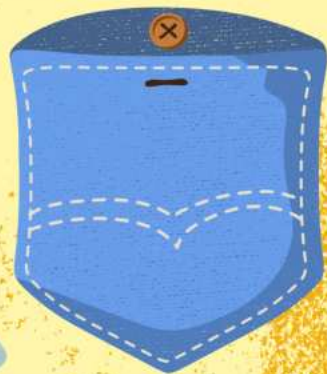
stará trika a látky

textilní sáčky na nákupy

TIP!
Vystříhnete ze zadní strany kalhot kapsu, dovnitř doprostřed našijte knoflík a proti němu udělejte díрку. Do kapsy si uložte pytlíky látkové i ty mikrotenové. Snadno si je tak můžete brát s sebou na nákup.

Návod: Ušijte si ze starého trika nebo zbytku látky sáček na nákupy. Látko by měla být přírodního původu (např. plátno nebo bavlna).

Náčiní: látka, nůžky, jehla s nití

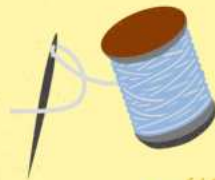
kalhoty → obal na knihu

TIP!

Dejte pozor, aby přeložená místa k sešití neměla moc vrstev či pevné části jako zipy a knoflíky.

Návod: Připravte si kus látky o velikosti cca 40 x 23 cm nebo podle potřeby. Okraje zapošijte, aby se látka nepárala. Krajní strany zahněte cca 3 cm dovnitř, zašijte rohy.

Náčiní: džíny, nůžky, jehla s nití

Další tipy, jak oblečení prodloužit život

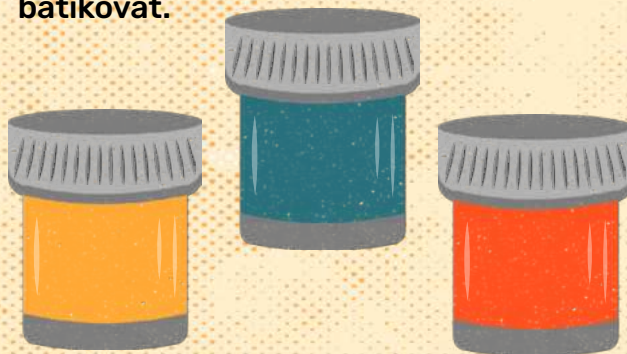
Větrejte!

Oblečení nemusíme prát po jednom nošení. Větrání ho pomůže udržet svěží o něco déle. Pověste tričko k otevřenému oknu nebo ven. Díky tomu, že ho nebudete prát tak často, vydrží vám déle hezké a snížíte uvolňování nežádoucích mikroplastů z něj.

Barvěte!

Nejlépe půjde obarvit bavlna. Barvení pomůže zakrýt mastný flek, který nejde vyprat. Také pomocí nové barvy obměníte vzhled trička, které vás už přestalo bavit. Barvit můžete jednobarevně nebo třeba batikovat.

Prodlužujte!

Nohavice kalhot mají konec založený, můžete si je tak prodloužit.

Džínové kalhoty budou mít po rozpárání spodního švu zajímavý skládaný design.

Inspirujte!

Chodíte do sekáče? Opravujete oblečení? Malujete, vyšíváte, upcyklujete? Sdílejte to s ostatními a ukažte, že neplýtvat je normální.

#neplytvamtvorim

VYUŽITÍ INFORMACÍ Z PUBLIKACE:

Brožuru lze kopírovat s odkazem na organizaci Arnika jako zdroj.

Dotazy lze směřovat na e-mail: toxik@arnika.org

Tato publikace vznikla v rámci projektu MŽP.

Názory obsažené v této publikaci nemusí vyjadřovat stanovisko dárce.

Text: Tereza Kovalčíková

Grafika a ilustrace: Martin Vimr (martinvimr@gmail.com)

Podpořte i vy edukaci žáků,
studentů i veřejnosti
na našich stránkách na
darujme.cz/projekt/1204108

www.arnika.org

Ministerstvo životního prostředí

